

Odense Teater

April levende

VORES KLASSE

UNDERVISNINGSMATERIALE 1. DEL
ODENSE TEATER 2014/2015

INDHOLD

---

1. INDLEDNING	4
2. FLERE IDÉER TIL UNDERVISNINGSFORLØB	5
3. OM VORES KLASSE	6
4. PERSONERNE I VORES KLASSE	7
5. TADEUSZ SLOBODZIANEK	8
6. INSPIRERET AF VIRKELIGE BEGIVENHEDER	10
7. OM DEN HISTORISKE BAGGRUND FOR VORES KLASSE	12
8. ONDSKAB	14
9. SKRIV EN ANMELDELSE	15
10. ET DRAMAFORLØB	16
11. UDDRAG AF STYKKET	17
1. lektion	17
2. lektion	18
7. lektion	19
12. PRAKTISK GUIDE TIL ODENSE TEATER	24
SKOLER OG GYMNASIER I ODENSE TEATER	25

Undervisningsmateriale er skrevet af

PETER KROGH-SØRENSEN (Skolekontakten)

MARIE LIND (Skolekontakten)

KAREN DAM (Skolekontakten)

JØRGEN HERMAN MONRAD (Cand.mag i tysk og filosofi, oversætter af VORES KLASSE)

JUDYTA PREIS (Cand.mag i polsk og engelsk, oversætter af VORES KLASSE)

LINE HEDE SIMONSEN (Odense Teater)

Odense Teaters Skolekontakt består af lærerrepræsentanter for forskellige områder indenfor skoler og gymnasiale uddannelser. Skolekontakten vejleder Odense Teater i arbejdet med skoler, uddannelsesinstitutioner og unge i teatret.

VORES KLASSE

Dramatiker

TADEUSZ SLOBODZIANEK

Oversættere

JØRGEN HERMAN MONRAD og **JUDYTA PREISS**

Isenesættelse og bearbejdelse

MARTIN LYGBO

Scenograf

RIKKE JUELLUND

Komponist og kapelmester

ANDERS SINGH VESTERDAHL

Medvirkende:

NANA CHRISTINE MORKS

NATALÍ VALLESPÍR SAND

BETTY GLOSTED

YOUSSEF WAYNE HVIDTFELDT

JANUS ELSIG

BENJAMIN KITTER

CLAUS RIIS ØSTERGAARD

MADS NØRBY

LARS SIMONSEN

KURT DREYER

PRAKTISK INFO

Sukkerkogeriet

25. september - 18. oktober 2014

Pris for skoler mandag - torsdag 80 kr.

Billetter bestilles hos Odense Teaters Billetkontor

otb@odenseteater.dk

Telefon 66120052

1.

INDLEDNING

Forestillingen VORES KLASSE er en rystende beskrivelse af hvor langt mennesket kan drives ud i umenneskelighed. Forestillingen er så voldsom, at vi har vurderet at den først egner sig fra 9. eller 10. klasse. Det er en tankevækkende og nuanceret skildring af virkelige begivenheder i Polen i begyndelsen af 2. verdenskrig, men det betyder ikke, at vi i nutidens Danmark kan afskrive historien. Den polske dramatiker Tadeusz Slobodzianek formår at universalisere historien, så den kommer til at handle om os alle sammen: Hvad vil det sige at være menneske? Hvad ville vi selv gøre, hvis vi pludselig stod midt i krig og grusomheder?

I dette undervisningsmateriale kan du læse nærmere om dramatiker Tadeusz Slobodzianek og læse et interview med ham. Du kan få indblik i persongalleriet i forestillingen, læse uddrag fra forestillingen og læse om de virkelige begivenheder i Polen i 1941. Der er oplæg til forløb i dansk: brug anmeldelsesgenren til at eksperimentere med at skrive til en bestemt målgruppe og leve op til særlige genrekrav. I drama kan I arbejde med karakterer og replikarbejde ud fra uddrag af stykket. Der er også mulighed for at dykke ned i det historiske og finde parallelle begivenheder til massakren i Jedwabne. Det er ligeledes oplagt, at lave et forløb i psykologi, vi har fundet inspiration til at du kan kreere dit eget forløb.

Dette undervisningsmateriale del 1 vil blive fulgt op af en del 2 (der udkommer 22. august) hvor du vil kunne finde nærmere information om forestillingen: Interviews med instruktør og skuespillere, billeder af scenografien med mere.

God fornøjelse

2.

FLERE IDEER TIL UNDERVISNINGSFORLØB

I gymnasiet og folkeskolens ældste klasser

I faget filosofi: VORES KLASSE egner sig glimrende som supplerende materiale til et forløb om Jean Paul Sartres filosofi i særdeleshed og eksistentielistisk filosofi i almindelighed.

Læs f.eks. nogle uddrag af Sartres hovedværk VÆREN OG INTET (1943) – (f.eks. i FORDØMT TIL FRIHED, en samling Sartre-tekster fra Det lille forlag). Og beskriv derpå de forskellige personer i stykket – måske især Menachem og Heniek – som mennesker, hvis ”i-sig-væren” er lig med summen af deres valg, og hvis ”for-sig-væren” konstant stiller dem over for nye valg. Diskutér, om personerne føler sig ansvarlige for deres valg, eller om de lyver for sig selv og giver udefrakommende omstændigheder skylden. Diskutér også personernes – og måske især den voldtagne Doras og hendes voldtægtsmænds – forhold til deres kroppe. Diskutér endelig personen Rachelka/Mariannas forhold til identitet. Hvem er hun egentlig?

I faget historie: VORES KLASSE egner sig glimrende som supplerende materiale til et forløb om Anden Verdenskrig eller til et forløb om det 20. århundredes politiske ideologier. Spørgsmål til diskussion: Hvem skriver historien? Kan man stole på kilder og vidneudsagn? Hvad betyder fortiden i nutiden?

I faget religion: VORES KLASSE egner sig glimrende til en diskussion af spørgsmål som: Hvad betyder religion i praksis? Kan forskellige religiøse livssyn trives fredeligt side om side i et samfund? Hvordan har man i den katolske kirke set på jødedommen?

I faget dansk: VORES KLASSE egner sig glimrende til en diskussion af spørgsmål som: Hvordan kan en forfatter med ganske få replikker karakterisere en person? Hvordan kan en forfatter arbejde med tid og herunder spring frem og tilbage i tiden?

Mulighederne er mange, og fagene kan naturligvis gå sammen i tværfaglige forløb, hvori skuespillet ansues fra flere forskellige synsvinkler.

3.

OM VORES KLASSE

VORES KLASSE er en skildring af, hvordan religiøse og kulturelle spændinger lynhurtigt kan gøre venner til fjender og føre til vold og mord. En skoleklasse i en lille by i Polen i 1930'erne: Halvdelen af børnene er kristne, halvdelen er jødiske. De forestiller sig fremtiden, leger og forelsker sig i hinanden, men livet forandrer sig med verdenskrigen. Børnene er dårligt nok gået ud af skolen, før stikkervirksomhed, antisemitisme og vold bliver en del af hverdagen.

En junidag eksploderer det hele, og byens kristne indbyggere iværksætter en lokal jødeudryddelse. 1600 mennesker ydmyges, tortureres og brændes til sidst levende i en lade midt i byen.

De tidligere skolekammerater befinder sig i centrum af en verdenskonflikt, der flår det lille lokalsamfund i stumper og stykker. Siden må de overlevende - både ofre og bødler - finde en måde at leve videre på. I 60 år lød historien, at massakren var tyskernes værk. I dag ved vi, at det var naboer, der dræbte naboer. Dem, som ikke selv var med, stod og så på.

VORES KLASSE bygger på virkelige historiske begivenheder. Selvom forudsætningerne forandres, er de menneskelige reaktionsmønstre i stykket desværre ikke historisk unikke. Alle indeholder vi kimen til at kunne begå grusomheder mod andre.

VORES KLASSE handler om, hvad det vil sige at være menneske. Hvor langt er vi i stand til at gå? Hvem bærer skyld? Hvordan lever vi videre med grusomheder og løgne? Samtidig beskriver stykket eminent, hvordan virkeligheden aldrig er sort-hvid. Hvordan ingen kan påberåbe sig at være uskyldig. At være neutral, passiv tilskuer - eller at fortrænge - er også en aktiv handling.

VORES KLASSE har tiltrukket sig stor opmærksomhed og bliver spillet verden over. Det er en absolut nødvendig historie at fortælle - også i Danmark.

4. PERSONERNE I VORES KLASSE

ZYGMUNT (1918-1977)
(Claus Riis Østergaard)
Polak.
Ønsker at blive soldat
Med i partisangruppen "Den hvide ørn"
Sladrer om Rysiek
Rysiek tror det er JAKUB KAC
Dobbeltagent - Sovjet

WLADEK (1919-2001)
(Lars Simonsen)
Polak.
Ønsker at blive kusk
Med i partisangruppen "Den hvide ørn"
Skjuler Rachelka - Marianna, giftes
med hende.
Skyder Rysiek
Er med til 60 års dagen for
massakren

HENIEK (1919-2001)
(Mads Nørby)
Polak.
il gerne være brandmand
Med i partisangruppen "Den
hvide ørn"
Flygter
Bliver præst

ABRAM (1920-2003)
(Kurt Dreyer)
Jøde.
Vil være skomager
Rejser til USA i 1935 - ankommer 1938
(I USA ændres navnet Abram Piekarz
til Abram Baker)
Bliver rabbiner i New York
Kommer tilbage til 60 års dagen for
massakren
Den sidste tilbage med Marianna

RYSIEK (1919-1942)
(Janus Elsig)
Polak.
Ønsker at blive pilot
Er forelsket i Dora
Med i partisangruppen
"Den hvide ørn"
Skudt af Wladek

MENACHEM (1919-1975)
(Benjamin Kitter)
Jøde. Ønsker at blive kusk
1939 biografchef
giftes med Dora + får et barn,
Skjules af Zocha og giftes senere
med hende
I filmbranchen
Emigrerer til Israel 1950

DORA (1920 - 1941)
(Nana Christine Morks)
Jøde.
Vil gerne være filmstjerne
Gravid med Menachem, giftes i 1939.
Voldtages af Rysiek og Zygmunt,
Heniek 1941
Brændes ihjel med sin lille søn
sammen med resten af byens jøder

ZOCHA (1919-1985)
(Natali Vallespir Sand)
Polak.
Vil gerne være skrædderske
Gift med en gammel mand, 1940-41
Skjuler Menachem, efter sin mands
død, gifter de sig.
I filmbranchen
får en abort
I 1945 til USA. Tjenestepige
for jødiskfamilie 1948
Gifter sig igen med polak

JAKUB KAC (1919-1941)
(Youssef Wayne Hvidtfeldt)
Jøde. Vil gerne være lærer
Identificerer Rysiek, mister troen på
Sovjet. Dræbes af Rysiek på gaden.

RASCHELKA senere MARIANNA
(1920-2002)
(Betty Glosted)
Jøde. Drømmer om at blive læge
Reddes af Wladek. Konverterer til kristendommen -
giftes med Wladek 1941 og bliver bondekone. De må
senere flygte og hun må føde under flugten. Barnet dør
(måske slår Wladek det ihjel)
Sidste tilbage sammen med Abram - sidder på et
plejehjem

5.

TADEUSZ SLOBODZIANEK

Tadeusz Slobodzianek er dramatiker, instruktør og teaterkritiker. Han er født den 26. april 1955 i Yeniseysk, Sibirien. Hans forældre blev deporteret til Sibirien i 1944. Slobodzianeks familie vendte tilbage til Polen i 1955 og bosatte sig i Bialystok. *Nasza klasa* - "Vores klasse" er fra 2008. "Vores klasse" blev i 2010 tildelt Nike Literary Prize, Polens mest prestigefyldte litteraturpris. Stykket er oversat til mange sprog og er blevet sat op på teatre i hele verden.

I en artikel i "Dagens Nyheter" fortæller Slobodzianek at det hele begyndte med, at han læste historikeren Jan Gross' bog *NEIGHBORS* som fortalte historien om, at det ikke var nazisterne der havde slået jøderne i Jedwabne ihjel, men at det i stedet var naboer der slog naboer ihjel. Bogen vakte røre og mange polakker havde meget svært ved at tro, at Jan Gross havde ret. "Men jeg vidste straks, at det var rigtigt da jeg læste det". Han vidste også, at det kunne have foregået mange andre steder i Polen - ja i verden. I sin research til stykket har han læst alt, hvad han har kunnet opstøve om historien. Men det har ikke været hans mål at skrive en objektiv og sand historie. Han er blevet anklaget for både at være antipolsk og for at være antisemit. "Jeg er glad for, at alle tolker stykket forskelligt. Det viser, at jeg har opnået det jeg ville. At stykket fungerer som et spejl, hvor hver enkelt kan se sig selv." Nogen føler, at han burde vise hvad hans egen holdning er i stykket, men til det svarer han: "Det er ikke min rolle at dømme folk. Jeg vil stille spørgsmålet: "Hvordan ville du selv reagere i sådan en situation? Jeg kan ikke lave en klar inddeling mellem de gode og de onde - ingenting er sort/hvidt."

Her kan du læse et længere interview på engelsk med Tadeusz Slobodzianek:

Tadeusz Slobodzianek talks with Juliusz Kurkiewicz about the book for the Gazeta Wyborcza daily:

JK: This case has been described in detail by historians and journalists. Why does it need literature, drama?

TS: You didn't add - also by prosecutors. But seriously, literature, and particularly theatre, has other aims than to seek historical or criminal truth. In *Our Class* the word "Jedwabny" (the name of the town in which the story is set, in Polish literally means "silk") only comes up in the context of the scarf worn by the Nazi amtskommandant and later by one of the other characters who tries to imitate him... in more than just his wardrobe. I don't deal with historical events, although I do draw extensively from various judicial, journalistic, or academic sources. My purpose is rather to ask: Why does what happened in the summer of 1941, not only in Jedwabne or Radziłów but also in many different forms in dozens of Polish towns, torment me so much? And it is this distress of mine about the problem that I want to share with readers or theatregoers.

JK: In your play, we see heroism and baseness on both sides, Polish and Jewish. There are Polish anti-Semites and murderers but there is also a Jew who is a revenge-seeking secret police agent. Were you trying to weigh the historical arguments, to write a politically correct piece?

TS: I don't treat a play like a recipe. It's not meant to be tasty. My intention was neither to be objective nor to please anyone in journalistic terms. I try to uncover the mechanism of a tragedy affecting people who, in a certain time and place, found themselves in a unique coincidence, as Neuger writes, of social and psychological relations, of history, ideology, and religion. And I try to ask about the human condition amidst this coincidence that has led to crime, revenge, and suffering. Revenge for one's near and dear, "an eye for an eye, a hand for a hand", doesn't explain everything Menachem does as a secret police agent. The killing, betraying the woman who saved him, his growing hatred of himself does not explain his fear, his burnout, his guilt. Just as the anti-Semitism of other characters - whether in the religious or racial sense - doesn't explain rape, or burning people alive, or butchering them. And the desire to seize the victims' property isn't enough. For the prosecutor - yes. For the judge - also. But they have a narrow field of judgment. A writer doesn't. A writer must ask why it happened. Why did things end up like this? Who was to blame? But it isn't my role to answer these questions. My role is to ask them.

JK: Do you believe in the sovereignty of people's moral decisions, or rather that people fall victim to that circumstance of historical, social, psychological factors?

TS: One doesn't exist without the other. Choice is linked to necessity, destiny to freedom. In this contradiction lies the mystery of existence. This is especially visible in theatre, because theatre was created precisely to enable people to talk continually about what freedom is and what destiny is. An actor takes a step onstage and that's sovereignty of decision.

But as soon as we ask: Why is he doing it? Where's he coming from? Where's he going? - some form of determination appears and we have to reply to it. In this sense, Our Class asks questions about freedom and destiny which every member of the audience, identifying in some way with each of the characters, has to answer, or at least sense what he or she would do if they were in that position. I don't intend to help them. On the contrary, I do my best to make a reply as difficult and complicated as possible.

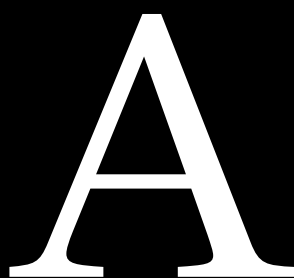
JK: Reading your play, the hero of Jonathan Littell's novel *The Kindly Ones* sprang to my mind, who says: "I'm guilty, you're not, that's great. But you have to be able to tell yourselves that you would have done the same in my place".

TS: Unlike Littell, I don't believe in the kindness of the Furies. And if I think about conscience, which they're meant to represent, then the question immediately arises: Whose conscience? A Christian's? An orthodox Jew's? A Marxist's? A agnostic's? An atheist's? In the end, it's the same with conscience as with points of view - it depends on where you stand, and on the deal you want to clinch with God or society. What is a clear conscience? How many murderers were there in the 20th century whose conscience was clear? What conscience did Stroop or Blokhin have? How much blood was spilled in the name of a clear conscience? I don't believe in a clear conscience. I believe in pain, suffering, painstaking building of self-awareness; in drama, architecture, medicine. Not in ideologies that want to give us weapons to humiliate and exclude others.

JK: Where does the story we know as *Jedwabne* begin?

TS: I don't know where it begins. I know where it doesn't end.

Source: Publisher's Note, Gazeta Wyborcza

Arbejdsspørgsmål

- > Hvordan ville du selv reagere hvis du stod i samme situation som klassekammeraterne i VORES KLASSE?
- > Tror du at progromen i *Jedwabne* skyldtes, at polakker er særligt onde? Eller hvad tænker du at det kan skyldes?
- > Har du selv været tæt på hændelser der har nogle af de samme psykologiske mekanismer i sig som fortællingen om VORES KLASSE?
- > Er der noget i din egen families fortid som forfølger dig og/eller din familie i dag. Vil du helst huske eller glemme det? Hvad kan hukommelse bruges til? Hvorfor er det vigtigt?

6. INSPIRERET AF VIRKELIGE BEGIVENHEDER

VORES KLASSE er inspireret af sande begivenheder:

JEDWABNE

Den lille by Jedwabne ligger i det østlige Polen. I 1930'erne var ca. 60 % af indbyggerne i byen jøder.

Jedwabne-pogromen (russisk for massakre på jøder og ødelæggelse af deres ejendom) fandt sted den 10. juli 1941 under den tyske besættelse af Polen. Her blev ca. 340 polske jøder dræbt.

Om morgenen den 10. juli 1941 beordrede en gruppe af lokale polske mænd omkring 40 af byens jøder til at mødes på torvet for at plukke græs. Her blev de overfaldet og slået. Den lokale rabbiner blev derefter tvunget til at lede gruppen gennem byen og ud i en lade, hvor de alle blev dræbt. Senere samme dag blev

yderligere ca. 300 jøder ført ud i lade. Låst inde og brændt levende idet man satte ild til lade. De forkullede lig blev begravet i to massegrave.

Denne massakre blev tilskrevet nazisterne, men i 2001 udkom historikeren Jan T. Gross bog "Neighbors: The Destruction of the Jewish Community in Jedwabne, Poland." I denne bog dokumenteres det, at det var de lokale polske indbyggere, der begik massakren. Officielle polske undersøgelser bekræftede i 2003, at det var indbyggerne i byen, der havde begået drabene.

Byskilt ved indkørsel til Jedwabne

Typisk polsk lade

MINDESMÆRKET

Den 10. juli 2001, tres år efter massakren afslørede Polens præsident et mindesmærke på stedet, hvor laden lå og de to massegrave ligger.

På mindesmærket står:

"In memory of the Jews of Jedwabne and surrounding areas, men, women, and children, fellow-dwellers of this land, murdered and burned alive at this site on 10 July 1941."

Til minde om jøderne i Jedwabne og de omkringliggende områder, mænd, kvinder og børn, medborgere i dette land, myrdet og brændt levende på dette sted den 10. juli 1941."

Læs mere

Gå til 'Classroom without borders' og læs deres meget fine study-guide til VORES KLASSE.

<http://www.classroomswithoutborders.org/files/OurClass-ReadingStudyGuide.pdf>

Læs mere om forfatteren Jan Gross der skrev bogen "Neighbors" om Hændelsen i Jedwabne

http://www.princeton.edu/history/people/display_person.xml?netid=jtgross

Læs mere om antisemitismens historie her

http://www.denstoredanske.dk/Sprog%2c_religion_og_filosofi/Religion_og_mystik/J%c3%b8dedommen/anti-semitisme

A

Arbejdsspørgsmål

- > Hvorfor tror du, at det tog så mange år før sandheden om hvad der skete i Jedwabne kom frem?
- > Kan du komme i tanke om andre lignende konflikter? Hvilke?
- > Beskriv den eller de andre konflikter du kan komme i tanke om. Brug forskellige kilder og forhold dig til kildernes troværdighed.

7.

DEN HISTORISKE BAGGRUND FOR VORES KLASSE

Af Judyta Preis og Jørgen Herman Monrad

Personerne i den polske dramatiske Tadeusz Słobodzianeks skuespil vores klasse er alle født mellem 1918 og 1920. Da den såkaldte jedwabne-massakre, som er skuespillets omdrejningspunkt, finder sted i juli 1941, er de altså mellem 21 og 23 år gamle. Hvilke politiske konflikter havde der været i Polen i den tid, de havde levet? Og hvilke konflikter blev de, der levede videre efter massakren, involveret i?

ET HISTORISK OVERBLIK

Før den første verdenskrig

Fra slutningen af 1700-tallet og indtil første verdenskrigs afslutning fandtes der ikke nogen polsk stat.

Det område, vi i dag kender som Polen, og som også dengang var beboet af millioner af mennesker, der talte polsk, var delt i tre dele: en preussisk mod nordvest og langs østersøkysten, en østrigsk mod syd og en russisk mod øst.

Jedwabne, den lille by, som vores klasse foregår i, lå i den russiske del. Russerne lod ikke deres polske undersåtter få politisk indflydelse. Polakker havde ikke samme adgang til uddannelse som russere, og området var generelt fattigere og mere tilbagestående end de områder, der kontrolleredes af preussere og østrigere. Interessant nok er indbyggerne i det østlige Polen selv i dag generelt fattigere og ringere uddannede end indbyggerne i det vestlige Polen. Og ved de parlamentsvalg, der er blevet afholdt siden demokratiets indførelse 1990, har de typisk stemt på konservative, religiøse og nationalt orienterede partier, mens indbyggerne i vest typisk har stemt på liberale eller socialdemokratiske, EU-venlige partier.

MELLEMKRIGSÅRENE 1918-39

Efter første verdenskrigs afslutning genopstod Polen som internationalt anerkendt selvstændig nation. Den karismatiske paramilitære leder Józef Piłsudski, der under krigen havde kæmpet på tysk og østrigsk side, greb magten og forsvarede i 1920 med stort held landet i den polsk-sovjetiske krig. De sovjetiske ledere forsøgte på dette tidspunkt at forvandle den russiske revolution fra 1917 til en verdensrevolution, men deres storstilede

angreb på Polen endte med et militært nederlag. Marskal Piłsudski, som han kaldtes, forsøgte herefter som en slags mild diktator at få landets politiske og religiøse grupper til at samarbejde. Ca. 75% af befolkningen var dengang polsktalende katolikker, ca. 16% var jøder, der talte jiddisch eller polsk, og herudover var der tyske, ukrainske og hviderussiske mindretal. Marskal Piłsudski blev af de ofte antisemitiske indstillede polakker opfattet som alt for "jødevenlig", hvilket der refereres til i en af sangene i vores klasse.

Efter Józef Piłsudskis død i 1935 blev der indført flere antisemitiske love i Polen, der mindede om de såkaldte "Nürnberger love", som det nazistiske Tyskland indførte i 1936. Bl.a. måtte katolikker og jøder nu ikke længere gifte sig.

DEN SOVJETISKE BESÆTTELSE AF DET ØSTLIGE POLEN 1939-41

I sommeren 1939 underskrev nazityskland og sovjetunionen en ikke-angrebspagt, den såkaldte "Molotov-Ribbentrop-pagt", der indebar, at de ikke måtte angribe hinanden, og at de gav hinanden lov til at erobre hver deres del af Polen. Da tyske tropper den 1. September 1939 angreb Polen, blev det startskuddet til den verdensomspændende krig, vi i dag kender som anden verdenskrig. England og Frankrig havde med stor bekymring set, hvordan det nazistiske Tyskland i løbet af 1938 havde besat og indlemmet først Østrig og siden Tjekkiet. De forudså, at Polen ville blive nazisternes næste mål og havde derfor lovet Polen hjælp. Et par dage efter den 1. September erklærede England og Frankrig Tyskland krig. Nogen stor hjælp blev de dog ikke for polakkerne, der efter tre ugers hårde og blodige kampe

måtte overgive sig til de militært overlegne tyskere. Det østlige Polen – og dermed også Jedwabne – blev i slutningen af september besat af sovjetiske tropper. Det første, de nye kommunistiske myndigheder gjorde, var at beslaglægge privatejendom og sende tusindvis af potentielle modstandere til fangelejre i Sibirien. Blandt dem, de arresterede, var fabriksejere, godsejere og nationalistisk indstillede politikere og ledere af socialdemokratiske fagforeninger. En del polakker hilste dog de sovjetiske myndigheder velkommen. Mange unge jøder følte sig tiltrukket af de socialistiske idealer og var i forvejen godt trætte af de katolske polakkers antisemitisme. Enkelte unge jøder meldte sig derfor frivilligt som stikkere for det sovjetiske sikkerhedspoliti NKVD, mens andre unge jøder gjorde lynkarriere inden for kultur og offentlig administration. I vores klasse bliver Menachem således direktør for en biograf, der viser sovjetiske propagandafilme. Disse – formentlig relativt få – jøders samarbejde med de kommunistiske myndigheder forstærker imidlertid blot de katolske polakkers antisemitisme.

ANDEN VERDENSKRIG OG ÅRENE 1941-44

Den 22. Juni 1941 bryder nazityskland uden varsel sin pagt med Sovjetunionen og går med 1,5 millioner soldater til angreb. Det østlige Polen bliver erobret i løbet af en uge, og den 10. Juli finder massakren i Jedwabne sted. Massakren finder formentlig sted på tysk initiativ, men udføres af polakker fra Jedwabne og de omkringliggende landsbyer. Dem, der deltog i myrderierne, fordelte bagefter jødernes huse og ejendele imellem sig. Under anden verdenskrig bliver ca. 6 millioner jøder dræbt. Omtrent den ene halvdel dræbes under massenedskydninger i Sovjetunionen i 1941-42. Omtrent den anden halvdel dræbes i gaskamre i tyske tilintetgørelseslejre i Polen i 1942-44. Blandt de største tilintetgørelseslejre er Auschwitz/Birkenau, Treblinka og Bełżec. At ca. 2,5 millioner polske jøder bliver slået ihjel, er en kendt sag. At ca. 2,5 millioner katolske polakker mister livet i kamphandlinger, i straffeaktioner og under udførelse af tvangsarbejde er derimod mindre kendt. Da anden verdenskrig slutter, har Polen mistet op mod 25 % af sin befolkning.

DET KOMMUNISTISKE POLEN 1944-1990

I 1944, det sidste krigsår, bliver hele Polen besat af sovjetiske tropper. I stedet for at samarbejde med den store polske modstandsbevægelse, der siden 1939 havde kæmpet mod nazisterne, sender det sovjetiske sikkerhedspoliti NKVD titusinder af polske modstandsfolk til Sibirien. Blandt dem er også Tadeusz

Słobodzianeks forældre. Samtidig indsætter de sovjetiske myndigheder en ny polsk regering og offentlig administration, hvis medlemmer som oftest er polske kommunister, der har overlevet krigen og gået på partiskoler i Moskva. Nogle af disse kommunister er jøder, hvilket endnu en gang puster liv i de polske katolikkers antisemitisme. I VORES KLASSE bliver jøden Menachem, den tidligere biografdirektør, nu pludselig officer i det hemmelige politi.

I de følgende årtier intrigerer ikke-jødiske ledere i det regerende polske kommunistparti mod ledere med jødisk baggrund. I 1968 resulterer intrigerne i en åben antijødisk hetz. Tusindvis af polske jøder afskediges fra deres stillinger. Mange polske jøder udvandrer til Israel, og nogle få hundrede får dette år status som politiske flygtninge i Danmark.

I 1980'erne slutter millioner af polakker op om den uafhængige polske fagforening Solidaritet (Solidarność), der under ledelse af bl.a. elektrikereren Lech Wałęsa bekæmper det kommunistiske regime. I samme periode er polakken Karol Wojtyła, under navnet Johannes Paul II, katolsk pave i Rom. Under sine besøg i hjemlandet hyldes paven af hundredtusinder polakker som frihedshelt og nationalt samlingsymbol.

1990-2014

Omkring 1990 går de kommunistiske styre i opløsning i en lang række østeuropæiske lande, heriblandt Polen. Der indføres parlamentarisk demokrati og flere af landene bliver efter årtusindskiftet medlemmer af den europæiske union. Mens mange sydøsteuropæiske lande dog stadig plages af korrupsion, etniske konflikter og manglende økonomisk udvikling, går det i Polen støt fremad. For første gang nogensinde kan man åbent og uzensureret diskutere fortidens traumer. Da historikeren Jan Gross' bog om massakren i Jedwabne NEIGHBORS udkom i 2001, udløste det en flere år lang diskussion i de polske medier. At massakren og andre lignende massakrer fandt sted anerkendes i dag af den polske stat og så godt som alle polakker.

8.

ONDSKAB

Hvad er ondskab? Er nogle mennesker mere onde end andre? Eller er ligge ondskaben og slumrer i os alle sammen? I forbindelse med VORES KLASSE er det oplagt at arbejde med hvad ondskab er og hvordan den kan tage magten fra os mennesker.

VORES KLASSE I PSYKOLOGI

LAV ET FORLØB OM ONDSKABENS PSYKOLOGI:

Her kan du finde et undervisningsforløb fra EMU af Jonathan Kolding Karnøe om ondskab, med masser af idéer til litteratur og links til eksempler. Vi anbefaler for eksempel Anders Lund Madsens 'Dannelsesrejse' om racisme, der peger på at vi menneskers hjerne har beholdt vores urgamle angst for andre stammer og hvilke frygtelige konsekvenser det kan få, at lade den angst få frit spil.

<http://www.emu.dk/sites/default/files/Undervisningsforl%C3%B8b%20-%20Ondskab.pdf>

LAV ET FORLØB OM SOCIALPSYKOLOGI:

Brug for eksempel kap. 21 i "Psykologiens veje" af Ole Schultz Larsen hvor blandt andre teorierne bag massehypnose, grupper og gruppepåvirkning (herunder gruppepres og social kontrol), gruppetænkning og mobning præsenteres.

CITATER OM ONDSKAB

"Der er kun ét gode, viden, og ét onde, uvidenhed."

Sokrates (græsk filosof, ca. 470-399 f. Kr.)

"Den, der passivt accepterer ondskab, er lige så involveret i den som gerningsmanden. Den, der accepterer ondskaben uden at protestere imod den, samarbejder i virkeligheden med den."

Martin Luther King (amerikansk baptistpræst og borgerrettighedsforkæmper, 1929-68)

"Alt hvad vi er, er et resultat af, hvad vi har tænkt. Hvis en mand taler eller handler med ondt i tankerne, vil smerte følge ham. Hvis en mand taler eller handler med en ren tanke, vil lykke følge ham; som en skygge, der aldrig forlader ham."

Buddha (563-483 f. Kr.)

"Nu kender jeg ondskaben i al dens kraft. Den får grimhed til at synes smuk, og godhed til at synes grim og svag."

August Strindberg i Dødedansen (svensk dramatiker, 1849-1912)

"Den største ondskab flyder fra os selv."

Jean-Jacques Rousseau (fransk oplysningstids-filosof, 1712-78)

"Den lille mand tror, at en lille god gerning ikke er til nogen gavn, og derfor gør han den ikke; og han tror at en lille ond handling ikke gør nogen fortræd, og han afholder sig derfor ikke fra at udføre den. Derfor bliver hans ondskab så stor, at den ikke kan skjules, og hans skyld så stor, at den ikke kan undskyldes."

Kong Fuzi/Confucius (kinesisk filosof og grundlægger af kongfuzianismen, 551-479 f. Kr.)

"Mennesker gør aldrig onde gerninger så glad og gerne, som når de gør dem ud fra en religiøs overbevisning."

Blaise Pascal (fransk videnskabsmand og kristen filosof, 1623-62)

Kilde: Kristeligt Dagblad, Marianne Pedersen

ANMELDELSE

At arbejde med anmeldelsesgenren giver en god mulighed for at tale om at leve op til bestemte genrekrav. I dette afsnit kan du læse mere om hvilke krav der er til anmeldelsen. Her er det selvfølgelig også vigtigt at gøre sig klart, at man formidler til mennesker der ikke har set forestillingen, hvilket stiller andre krav til den måde man formidler stoffet på.

Send eventuelt jeres anmeldelser til Odense Teater så vi kan læse hvad I mener om forestillingen. Send anmeldelsen til skolekoordinator Line Simonsen på line@odenseteater.dk

9. SKRIV EN ANMELDELSE

Mens du ser forestillingen, så gør dig nogle tanker om, at du skal anmelde forestillingen efterfølgende. Observér, så du kan fortælle bagefter.

“En anmeldelse er en personlig, faglig, vurderende refleksion over et værk”.

Anmeldelsens fire uundværlige elementer er grundlæggende ens for alle slags anmeldelser.
Beskrivelse / Fortolkning / Perspektivering / Vurdering

BESKRIVELSE: Fortæl om forestillingen så dem du skriver til kan forestille sig den, uden at være der. Hvad er det for en forestilling? Hvem har lavet den? Hvem er med? Hvad foregår der? Hvad handler den om? Prøv at være medansende, visuel og auditiv: Hvordan lyder det, hvilke farver har det? Hvilke stemninger mærker man som publikum?

FORTOLKNING: Hvordan fortolker du det? Hvad synes du det handler om? Hvad får forestillingen dig til at tænke på; paralleller og associationer?

PERSPEKTIVERING: Hvilke paralleller synes du, man kan drage til omverdenen, samfundet eller anden kunstarter? Eller til dit eget liv?

VURDERING: Hvordan synes du forestillingen lykkes? Ud fra hvilke parametre vurderer du, som du gør. Vær fair, ordentlig og konstruktiv.

Afsnittet bygger på bogen “Begejstring og brutalitet - en guide til anmelderens rolle” (2012) af anmelder m.m. Anne Middelboe Christensen. I bogen kan du læse meget mere om anmeldelsens grundprincipper og indhold. Om anmelderens tjeklister, anmeldelsens temperamenter, anmeldertyper, tilpasning til læseren med mere. Bogen er udgivet på Informations Forlag i 2012.

Skriv din egen anmeldelse af VORES KLASSE

A

Arbejdsspørgsmål

- > Beskriv forestillingen og overvej, hvor meget du vil inddrage dig selv i beskrivelsen af oplevelsen.
- > Fortolk forestillingen: Hvilke greb er der taget og hvorfor?
- > Perspektivér forestillingen i forhold til det samfund, vi lever i og andet teater, du har set.
- > Vurdér forestillingen: Hvordan fungerer den? Hvad fungerer bedst? Osv.
- > Prøv at finde anmeldelser fra forskellige aviser og se på, hvordan de er opbygget.
- > Find ud af, hvordan din egen anmeldelse skal være.

10. ET DRAMAFORLØB

Brug VORES KLASSE i et dramaforløb. I afsnit 10 finder du to uddrag fra forestillingen som du kan bruge.

TABLEAU 1

Alle elever går rundt i salen og hilser på hinanden. Herefter vælger alle om de vil være høj eller lav status. Leg med tanken om at I er små skolebørn. Hvordan går de? Hvordan føler de sig?

Del jer op i grupper og fordel rollerne mellem jer.

Prøv at bevæge jer tavse rundt som jeres karakter til musik. Brug alle andre muligheder for at fortælle med kroppen end ord.

TABLEAU 2

Del jer op i grupper på to. Hvordan ville et billede se ud af de enkelte karakterer (kostumer, kropssprog, blikretninger med mere). Hvordan vil de gerne selv fremstå og hvordan har de det i virkeligheden? Diskutér og begrund jeres valg.

Lave et klassebillede med alle karaktererne. Både det officielle og bagefter et der udtrykker hvordan karaktererne har det i virkeligheden. Hvordan har de det med hinanden, gruppen. Hvem vil de gerne stå ved siden af? hvem vil de gerne undgå? Hvem føler sig som midtpunkt? Hvem er udenfor gruppen?

TABLEAU 3

Nu skal I arbejde med replikkerne.

Prøv at læse uddragene op sammen som hver jeres rolle. Tænk på hvad I har samlet af viden om karakteren, hvordan kan man fortælle det i replikkerne. Hvad er underteksten, hvad står der mellem linjerne? Hvilke håb har din karakter, hvilke ønsker og drømme, føler han eller hun fortvivlelse, had til forældre, smerte, selvdudlættelse. Hvordan kan man fortælle dette gennem replikker og kropssprog??

Vælg gerne helt korte forløb og sammenlign hvordan I har valgt at fortolke jeres karakter. Til sidst kan I indtage skolen med jeres uddrag, hvad med at vise hvad I har fundet frem til i et spisefrikvarter.

TABLEAU 4

Når I har set forestillingen så prøv at vende tilbage til uddraget og tænk over hvordan uddraget blev fortolket i forhold til jeres egen version. Hvilken betydning havde det for uddraget?

11.

UDDRAG AF STYKKET

VORES KLASSE er delt op i 14 lektioner. Hver lektion er et nedslag i klassekammeraterne fra VORES KLASSE's liv. Her er uddrag fra lektion 1 og lektion 2 hvor vi møder klassen for første gang og Lektion 7 hvor de blodige jødeforfølgelser for alvor tager fart.

1. LEKTION

ALLE:

(synger)

Tidligt en morgen
slår spurven en trille:
Kvittevit, hvad skal du
kære barnlille?
Og barnet begynder
fornøjet at smile:
Året er startet,
så jeg skal til time!

ABRAM:

Jeg hedder Abram.
Min far er skomager.
Jeg vil også være skomager.
Ligesom min far.

HENIEK:

Mit navn er Heniek.
Min far er landmand.
Jeg vil gerne være brandmand.

RACHELKA:

Jeg hedder Rachelka.
Min far er møller.
Jeg vil være læge.
Ligesom min onkel.

JAKUB KAC:

Jakub Kac.
Min far er købmand.
Jeg vil gerne være lærer.

WŁADEK:

Władek.
Min far er landmand.
Jeg vil gerne være kusk.

MENACHEM:

Menachem.
Min far er slagter.
Jeg vil også være kusk.

ZYGMUNT:

Zygmunt.
Min far er murer.
Jeg vil være soldat.

ZOCHA:

Jeg hedder Zocha.
Min mor er tjenestepige.
Jeg vil være skrædderske.

DORA:

Dora.
Min far er købmand.
Jeg vil være filmskuespiller.

RYSIEK:

Jeg hedder Rysiek.
Min far er murer.
Jeg vil være pilot.

ALLE:

Pilot, åh pilot –
der er hul i dit fly!
Alle falder ud!
Vi lander på en sky!

2. LEKTION

RYSIEK:

Jeg kunne lide at gå i skole. Der skete altid en masse. Jeg var populær blandt drengene, og pigerne var smukke. Jeg blev så glad for en af de jødiske piger, at jeg kom parfume på et stykke lyserødt papir, klippede et hjerte ud, skrev et digt på det og lagde det ned i hendes skoletaske.
Frikvarter.

DORA:

Jeg løb hen til min skoletaske og fandt hjertet. Rysiek var ikke så klog, men til gengæld var han flot. Mens jeg stod der med hjertet i hånden, kom Menachem hen og læste digtet højt.

MENACHEM:

Hjertet, som ved alt om mig,
ved hvor højt jeg elsker dig!

JAKUB KAC:

Så sagde jeg: Mazeltov, Rysiek!

ALLE:

Mazeltov!

RACHELKA:

Chupa!

ALLE:

Chupa!

WŁADEK:
Matza!

ALLE:
Matza!

ZOCHA:
Matzeva!

ALLE:
Matzeva!

HENIEK:
Menora!

ALLE:
Menora!

ABRAM:
Mohel!

ALLE:
Mohel!

ZYGMUNT:
Lachaim! Sholem Aleichem! Laba daj!

ALLE:
Lachaim! Sholem Aleichem! Laba daj!
(Alle leger "jødisk bryllup")

RYSIEK:
Hele klassen grinede ad mig. Alle. Både jøder og polakker. Jeg blev ked af det.

DORA:
Jeg fik lidt ondt af ham. Men hvad skulle jeg gøre?

7. LEKTION

Scene 7A

MENACHEM:
Jakub.

JAKUB KAC:
Jeg vågner.

MENACHEM:
Jakub.

JAKUB KAC:
Det banker på døren.

MENACHEM:

Jakub!

JAKUB KAC:

Jeg åbner. Der står Menachem med en kuffert i hånden.

MENACHEM:

Gem dig, før det hele ramler sammen.

JAKUB KAC:

Hvor skulle jeg gemme mig?

MENACHEM:

Jeg ved det ikke!

DORA:

Og hvad med mig? Og barnet? Hvad med os, Menachem?

MENACHEM:

Dora, de gør jer ikke noget.

DORA:

Hvad med os, Menachem?

MENACHEM:

Bliv derhjemme, så ingen ser dig. Jeg vender tilbage, før det hele ramler sammen.

DORA:

Jeg sagde jo, at du ikke skulle blande dig i ting, der ikke kommer dig ved.

JAKUB KAC:

Jeg ville gerne have fortalt ham om Abrams brev, men han vendte sig om og gik. Jeg barberede mig. Vaskede mig. Kom barbersprit på. Tog rent undertøj på, en hvid helligdagsskjorte og et sort jakkesæt. Jeg pudtede mine sko. Stak mine dokumenter i lommen, lidt penge og brevet fra Abram. Jeg trådte ud på gårdspladsen. Der var kun få mennesker på gaden. Der stod en velkomstportal med et hagekors af grankogler. Ikke særlig flot. De havde genbrugt den portal, vi havde lavet for to år siden med hammer og segl. Det var, hvad jeg tænkte på, før jeg gik videre.

SCENE 7B

JAKUB KAC:

(fortsat)

Jeg fik øje på dem, da de drejede ud fra Szkolna-gaden. Władek, Heniek, Rysiek og Zygmunt. Rysiek så forfærdelig ud. Han havde blå mærker i ansigtet.

WŁADEK:

Jeg var den første, der fik øje på ham. Åh, der er Jakub, sagde jeg.

HENIEK:

Hvilken Jakub?

ZYGMUNT:

Jakub Kac.

JAKUB KAC:

De standsede op cirka ti skridt fra mig. Og så gloede de på mig. Jeg ville gerne have fortalt dem, at der var

kommet brev fra Abram, og at jeg havde det i lommen, men den måde de kiggede på mig fik mig til at vende om og løbe.

RYSIEK:
Stop ham!

ZYGMUNT:
Stands ham!

WŁADEK:
Fang ham!

HENIEK:
Jeg indhentede ham og spændte ben!

JAKUB KAC:
Jeg faldt. De begyndte at sparke mig!

WŁADEK:
Jeg sparkede ikke.

ZYGMUNT:
Du er selv ude om det, Jakub Kac!

RYSIEK:
Skiderik!

HENIEK:
Stikker!

JAKUB KAC:
Jeg tænkte, at jeg skulle beskytte hovedet, maven, kønsdelene. Jeg kunne mærke, at mine ribben brækkede. Ærgerligt, tænkte jeg, men de skal nok gro sammen igen. Det var straffen for min dumhed. Pludselig holdt de op med at slå. Nu kan jeg sige noget til dem, tænkte jeg. Men hvad skulle jeg sige? Min mund var fuld af en tyk væske. Jeg spyttede den ud i hånden og så, at det var blod.

MENACHEM:
Jeg gemte mig mellem Pecynowicz-familiens ribsbuske, men jeg kunne sagtens se, hvordan de bankede Jakub Kac. Jeg så mellem brædderne i stakittet, hvordan de sparkede ham, og hvordan de pludselig holdt op. Og åndede tungt. Som de maratonløbere jeg havde set på film. Jeg så, hvordan Jakub langsomt rejste sig og begyndte at gå. Han vaklede af sted som en fuld.

WŁADEK:
Han har fået nok, sagde jeg, lad ham være i fred.

JAKUB KAC:
Lad mig komme væk, tænkte jeg, så langt væk som muligt. Så lader de mig være i fred. Heureka! Arkimedes' lov! Hvad var Arkimedes' lov?

ZYGMUNT:
Jeg gik hen til Pecynowicz-familiens stakit og rev en planke ud.

HENIEK:
Jeg rev en planke ud fra Pecynowicz-familiens stakit.

MENACHEM:
De rev plankerne ud lige der, hvor jeg sad, men de så mig ikke.

MENACHEM:

(fortsat)

Jeg sneg mig ned til den anden ende af haven. Jeg tænkte, at jeg ville gå gennem skoven ud til Zocha. Der var ikke nogen. Jeg gemte mig i svinestalden. Efter nogen tid kiggede jeg ud, og der kom Zocha gående med en spand til svinene! Zocha, kaldte jeg.

ZOCHA:

Jamen, Menachem, hvad laver du her?

MENACHEM:

Gem mig, Zocha, de leder efter mig ...

ZOCHA:

Hvem leder efter dig?

MENACHEM:

Zygmunt, Rysiek, Heniek og Władek! De har allerede gennembanket Jakub Kac med to planker.

ZOCHA:

Gem dig på loftet i kostalden. Der kigger Olé aldrig op.

RYSIEK:

Da Kac nåede torvet, indhentede jeg ham og hamrede planken ned i hovedet på ham. Han tog et par skridt og faldt sammen foran lågen til sit hus.

HENIEK:

Jeg slog ham et par gange. Planken var så mør, at den knækkede.

ZYGMUNT:

Folk begyndte at stimle sammen. Jeg sagde, at det var den skiderik, der havde angivet Rysiek til russerne, og som var skyld i, at min far var død i Sibirien. Sammen med mange, mange andre polakker.

WŁADEK:

De slog løs på ham med plankerne, indtil der kun var splinter tilbage. Han har fået nok, sagde jeg! Men en eller anden kvinde i flokken sagde, at det havde han sgu ikke. Alle stod og gloede. Kac skrabede med neglene i brolægningen.

JAKUB KAC:

Smerten var så overvældende, at jeg ikke mærkede andet. Jeg tænkte på, hvor latterligt det var. Jeg havde været god til fysik. Til kemi og matematik. Men jeg kunne ikke huske Arkimedes' lov. Og nu skulle jeg dø foran min egen dør.

RYSIEK:

Han led vist meget. Jeg fik ondt af ham. Lige ved lågen var brolægningen løs. Jeg tog en af stenene op. Den vejede ti-femten kilo. Jeg løftede den højt op og kastede den af al kraft ned i hovedet på ham. Det knasede, og noget varmt sprøjtede op i ansigtet på mig. Jeg rørte ved det. Det var Jakub Kac' hjerne.

WŁADEK:

Rysiek slikkede sin finger.

HENIEK:

Jeg brækkede mig.

ZYGMUNT:

Flere og flere mennesker stimlede sammen. Jeg sagde: Kære venner, der er flere som Kac her i vores by!

RYSIEK:

Hvad med ham filmfremviseren Menachem?

WŁADEK:

Jeg må hjem til min mor. Jeg har lovet hende noget, og hun sidder og venter. Og så gik jeg.

WŁADEK:

(fortsat)

Men ikke hjem til min mor. Jeg gik hen til Rachelka. Jeg sagde til hende: Du bliver nødt til at gemme dig! De har slået Jakub Kac ihjel på torvet.

RACHELKA:

Hvor skulle jeg gemme mig, Władek?

WŁADEK:

Jeg skjuler dig, Rachelka.

RYSIEK:

Jeg vaskede mig under vandpumpen på torvet.

ZYGMUNT:

Jeg undersøgte Kac' lommer. Han havde sit pas, ti rubler - Vi må finde ham filmfremviseren - et rent lommetørklæde og et brev.

ABRAM:

Min kære klassekammerat Jakub Kac!

Jeg er blevet færdig med min uddannelse og har som nybagt rabbiner allerede slået mit første lam ihjel.

Hvordan går det med vores klasse? Hvorfor er der ingen, der skriver til mig? Som du kan se, har jeg ikke glemt mit polske, selvom engelsk er mit sprog nu.

Jeg sender jer mine varmeste hilsener - Jeres for altid, Abram Baker.

12.

PRAKTISK GUIDE TIL ODENSE TEATER

HVORNÅR SKAL JEG KOMME?

Sørg for at komme i god tid. Når klokken ringer, bedes du finde din plads. Forestillingen begynder præcist og dørene bliver lukket, når forestillingen går i gang for ikke at forstyrre publikum og skuespillere. Hvis du kommer for sent, kan du ikke regne med at komme ind.

HVOR SKAL JEG HÆNGE MIT OVERTØJ?

Tasker og overtøj skal hænges i garderoben. Garderoben er aflåst under forestillingen. Garderoben er på eget ansvar.

SKAL MAN OPFØRE SIG PÅ EN BESTEMT MÅDE I TEATRET?

Teater er en oplevelse, som du har sammen med mange andre mennesker. Undgå højlydt samtale og sluk for din mobil. Mobilen skal slukkes helt, da en tændt mobil kan forstyrre både de andre tilskuere samt skuespillerne på scenen.

Teater er et samspil mellem scene og publikum. Det foregår live lige foran dine øjne. Det er levende mennesker, der spiller for levende mennesker. Publikum er med til at skabe den rette stemning i rummet, så du må gerne klappe, grine eller græde, det bliver forestillingen kun bedre af.

Fotografering er ikke tilladt i salen.

MÅ JEG SPISE OG DRIKKE I TEATRET?

Madpakker kan spises i Sukkerkogeriets forhal. Fjern selv affald. Madpakker og medbragte drikkevarer må ikke spises i salen eller i teatrets barområde.

Du kan købe drikkevarer i teatrets bar. Drikkevarer og chipsposer må ikke medbringes i salen. Slik må gerne medbringes (brug knitrefri poser). Når du forlader din plads, skal du fjerne eventuelt affald og slå sædet op, så alle kan komme ud.

*Det er levende mennesker, der spiller
for levende mennesker.*

SKOLER OG GYMNASIER I ODENSE TEATER

UNDERVISNINGSMATERIALER

Vi producerer undervisningsmateriale til fem af sæsonens forestillinger. Find materialerne på odenseteater.dk/skoler under menupunktet undervisningsmaterialer.

Allerede nu kan du finde materialer til

SKAMMERENS DATTER
FEST I LØNNEBERG
EN SKÆRSOMMERNATSDRØM
VORES KLASSE
ELEFANTMANDEN

FEEDBACK

FORTÆL OS OM JERES OPLEVELSER.

Lad dine elever skrive anmeldelser af vores forestillinger, tegne en tegning eller skrive en hilsen til skuespillerne. Vi synes altid, at det er spændende at høre, hvad du og dine elever har haft ud af at være i teatret.

Send det til line@odenseteater.dk eller Odense Teater, Line Simonsen, Jernbanegade 21, 5000 Odense C.

ARRANGEMENTER I FORBINDELSE MED TEATERBESØGET

MØD EN SKUESPILLER

Mød en af de medvirkende skuespillere før eller efter forestillingen. Hør om arbejdet med forestillingen og om at være skuespiller.

Mødet er tænkt som en dialog, så det er vigtigt at du og dine elever har forberedt spørgsmål. Det er en fordel at have læst om stykket og eventuelt arbejdet med undervisningsmaterialet. Skuespillermøderne er gratis.

For booking af skuespillermøder kontakt Line Hede Simonsen på line@odenseteater.dk

RUNDVISNINGER

Hvordan bliver et teaterstykke til? Hvem arbejder på et teater? Hvor prøver skuespillerne? Og hvem syr kostumerne?

Kom med bag tæppet på Odense Teater på en rundvisning. Rundvisninger er gratis, hvis I skal i teatret, ellers koster de 300 kr.

For booking af rundvisning kontakt Peter Whitmarsh på pw@odenseteater.dk

TILMELD DIG VORES NYHEDSBREV FOR LÆRERE

Følg med i hvad der sker på Odense Teater for undervisere og skoler i vores nyhedsbrev for undervisere.

Tilmeld dig på odenseteater.dk/skoler

REFUSION

BILLETREFUSION

I mange kommuner ydes der billettilskud til skolers teateroplevelser med børn under 15 år. Kontakt din kommune for at høre nærmere. For eksempel kan alle skoler, også private, i Odense få refunderet 50% af deres billetudgifter. (Det betyder, at du kan få billetter ned til 32 kr.)

TRANSPORTREFUSION

Du kan søge om midler fra Kulturregion Fyn til at få dækket 50% af skolens transportudgifter udover en egenbetaling på 15 kr. pr. elev. Midlerne søges hos Odense Teater. Læs nærmere på odenseteater.dk under menupunktet SKOLER > Refusion.

KONTAKT

For nærmere information og spørgsmål kontakt skolekoordinator Line Hede Simonsen line@odenseteater.dk eller på telefon 63139253